

ESIMESE ASTME KOHTU MÄÄRUS (kolmas koda)

14. september 2005 *

Kohtuasjas T-140/04,

Adviesbureau Ehcon BV, asukoht Reeuwijk (Madalmaad), esindaja: advokaat M. Goedkoop,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: L. Parpala ja E. Manhaeve, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on kahju hüvitamise hagi nõudega hüvitada hagejale kahju, mis tekkis väidetavalt seoses tema pakkumuse tagasilükkamisega, mille ta esitas 10. augustil 1996 avaldatud hanketeate peale (EÜT C 232, lk 35) teenuste tellimiseks, mis on sätestatud nõukogu 15. juuli 1980. aasta direktiivis 80/778/EMÜ olmevee kvaliteedi kohta (EÜT L 229, lk 11, ELT eriväljaanne 15/4, lk 90),

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda),

koosseis: koja esimees M. Jaeger, kohtunikud V. Tiili ja O. Czócz,

kohtusekretär: H. Jung,

on andnud järgmise

määruse

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- ¹ Komisjon avaldas 10. augustil 1996 Euroopa Ühenduste Teatajas (EÜT C 232, lk 35) hanketeate teenuste tellimiseks, mis on sätestatud nõukogu 15. juuli 1980. aasta direktiivis 80/778/EMÜ olmevee kvaliteedi kohta (EÜT L 229, lk 11, ELT eriväljaanne 15/4, lk 90, edaspidi „hanketeade“). Menetluse eesmärgiks oli esialgse üheaastase kestusega lepingu sõlmimine, võimalusega pikendada seda kahe aasta võrra, kui teenuseosutaja täidab lepingut täiesti rahuldavalt. Lepingu eesmärk oli tehnilise ja teadusliku abi andmine „keskkonna-, tuumaohutuse ja kodanikukaitse” peadirektoraadi „veekaitse, pinnase ja põllumajanduse säilitamise” üksuse „joogi-vee”-töörühmale eespool viidatud direktiivi läbivaatamise ettepaneku raames.

- 2 Hankemenetlus pidi vastavalt hankedokumentide lisaks olevale tehnilisele kirjeldusele toimuma kahes etapis.

- 3 Esimeses etapis kvalifitseeriti pakkujad, kes vastasid järgmistele kriteeriumidele:
 - füüsilised või juriidilised isikud, kes on esitanud tõendavad registreerimisdokumendid või ametlike registrite registrinumbrid;

 - tõendanud oma majanduslikku ja finantsseisundit pangatõendi ja/või majandusaasta aruande või majandusaasta aruande väljavõttega;

 - tõendanud vajalikku kogemust veeuuringute valdkonnas kvalifikatsioonitunnistuste, andmetega varem tehtud tööde ja pakutava tööühma koosseisu kohta, sealhulgas elulookirjeldustega;

 - omavad vajalikku võrgustikku, et katta kõik liidu liikmesriigid.

- 4 Teise etapi käigus valiti eduka pakkumuse esitaja eelnevalt kvalifitseeritud pakkujate seast järgmiste kriteeriumide alusel:
 - pakkumuse esitusviis, selgus ja kvaliteet;

— teadlikkus ja arusaamine töö tehnilistest nõuetest (vajalik kogemus veeuurin-gute valdkonnas, mida tõendavad kvalifikatsioonitunnistused, andmed varem tehtud tööde ja pakutud töörühma koosseisu kohta, sealhulgas elulookirjeldu-sed);

— pakkumuse hind.

5 Hageja esitas oma pakkumuse septembris 1996.

6 Komisjon teatas hagejale 7. jaanuari 1997. aasta kirjaga, et tema pakkumust ei tunnistatud valituks.

7 Hageja palus komisjonilt nii 13. jaanuari 1997. aasta, 31. jaanuari 1997. aasta kui 15. veebruari 1997. aasta kirjades teatada talle tema pakkumuse tagasilükkamise põhjused.

8 Komisjon vastas 13. märtsi 1997. aasta kirjas sellele taotlusele, et hageja pakkumus lükati tagasi põhjusel, et tal puudus tehnilist kirjeldust puudutavas lisas ette nähtud vajalik kogemus veeuurin-gute valdkonnas, lisades, et komisjon otsib pakkujaid, kellel on kogemus veetöötlemisseadmete uurimise, arendamise ja planeerimise valdkon-nas. Lisaks, kuigi see asjaolu ei olnud otsustav, ei olnud ka hageja pädevus piisav ja ta ei oleks suutnud katta kogu liitu.

- 9 Hageja teatas komisjonile 20. märtsi 1997. aasta kirjas, et ühelt poolt oli tal tema esitatud dokumentidest nähtuvalt tõsiseltvõetav kogemus veeuuringute ja joogivee puhastussüsteemide valdkonnas ning teiselt poolt ei olnud tehnilist kirjeldust puudutava lisa kriteeriumides nõutud kogemust veetöötlemisseadmete uurimise, arendamise ja planeerimise valdkonnas.
- 10 Komisjon teatas hagejale 10. aprilli 1997. aasta kirjas, et väljendit „vajalik kogemus veeuuringute valdkonnas” tuli mõista nii, et see sisaldab nõuet omada kogemust veetöötlemisseadmete planeerimise valdkonnas. Komisjon ootas tegelikult pakkujaid, kes täiendaksid kogemust, mis tema personalil juba oli veehalduse ja –õigusliku reguleerimise, eelkõige tema poolt teatud keemilistele ainetele pakutud standardite tehnilise ja finantsilise mõju, samuti veetöötlemisseadmete planeerimise valdkonnas. Lisaks märkis komisjon, et hageja pakkumus oli väga nõrk osas, mis puudutas pädevust ja kogu Euroopa Liitu katmist.
- 11 Hageja esitas 1997. aastal kaebuse Euroopa ombudsmanile. See kaebus jäeti rahuldamata 3. detsembri 1997. aasta otsusega. 7. detsembri 1997. aasta ja 20. veebruari 1998. aasta kirjades nõudis hageja ombudsmanilt seisukoha ülevaatamist. See taotlus lükati tagasi 24. märtsil 1998. Oma 30. märtsi 1998. aasta ja 12. jaanuari 1999. aasta kirjades nõudis hageja ombudsmanilt veel kord seisukoha ülevaatamist. See taotlus lükati tagasi 6. mail 1999.
- 12 Hageja nõudis 20. septembril 1999. aastal komisjoni presidendile esitatud kirjas talle väidetavalt tekitatud kahju hüvitamist ja võimalust tutvuda hankemenetluse toimikuga. Need taotlused lükati tagasi 11. jaanuaril 2000.

- 13 Olles omal käel saanud enda valdusesse ühe pakkuja, äriühingu EDC, pakkumuse, kes oli esimeses etapis kvalifitseeritud, kuigi see ei olnud põhjendatud tema kogemusega veetöötlemisseadmete planeerimise valdkonnas, esitas hageja 22. juulil 2000 uuesti ombudsmanile kaebuse. 15. veebruari 2001. aasta kirjas teatas ombudsman hagejale, et ta on teinud komisjonile ettepaneku esitada enne 31. märtsi 2001 teatud informatsiooni. Komisjon täitis selle nõude.
- 14 Ombudsman tegi hageja 22. juuli 2000. aasta kaebuse suhtes otsuse 22. oktoobril 2001 (edaspidi „ombudsmani otsus“). Ombudsman asus selles otsuses seisukohale, esmalt, et arvestades, et komisjon oli tuginenud kriteeriumile, mis ei tulenenud hanketeatest, ei toimunud vastavaks tunnistamise menetlus läbipaistval viisil, ning teisalt, et kvalifitseerides esimeses etapis kaks pakkujat (äriühingud EDC ja Eunice), kes ei olnud tõendanud oma kogemust veetöötlemisseadmete planeerimise valdkonnas, oli komisjon samuti kohelnud hagejat ebavõrdselt. Ombudsman leidis, et nende kahe haldusomavoli näitava põhjuse tõttu oli kriitiline märkus põhjendatud.
- 15 Hageja esitas 12. novembri 2001. aasta kirjas komisjonile uue kahjunõude. See jäeti viimase 31. jaanuari 2002. aasta kirjaga rahuldamata.
- 16 Hageja esitas Esimese Astme Kohtu kantseleisse 25. märtsil 2002 saabunud avalduses Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 94 lõike 2 alusel taotluse tasuta õigusabi saamiseks, et esitada komisjoni vastu kahju hüvitamise hagi.

- 17 See taotlus jäeti rahuldamata Esimese Astme Kohtu teise koja esimehe 13. detsembri 2002. aasta määrusega kohtuasjas T-90/02 AJ: Ehcon v. komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata).

Menetlus ja poolte nõuded

- 18 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 8. aprillil 2004.
- 19 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel esitas komisjon Esimese Astme Kohtu kantseleisse 29. juulil 2004 saabunud eraldi dokumendina vastuvõetamatuse vastuväite.
- 20 Hageja esitas selle vastuväite kohta oma märkused 30. augustil 2004.
- 21 Hageja palub oma hagiavalduses Esimese Astme Kohtul:
- mõista komisjonilt välja summa 243 900 eurot koos seadusest tulenevate intressidega;
 - teise võimalusena, mõista komisjonilt välja summa 40 400 eurot koos seadusest tulenevate intressidega;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

22 Oma vastuvõetamatuse vastuväites palub komisjon Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

23 Oma märkustes vastuvõetamatuse vastuväitele palub hageja Esimese Astme Kohtul:

— tunnistada vastuvõetamatuse vastuväite põhjendamatuks;

— teise võimalusena, jätta vastuvõetamatuse vastuväide rahuldamata;

— mõista selle menetluse kohtukulud välja komisjonilt.

Õiguslik käsitlus

- 24 Kodukorra artikli 114 lõike 1 kohaselt võib Esimese Astme Kohus, kui pool seda taotleb, otsustada vastuvõetavuse küsimuse asja sisuliselt arutamata. Sama artikli lõike 3 kohaselt on edasine menetlus suuline, kui Esimese Astme Kohus ei otsusta teisiti.
- 25 Lisaks, kodukorra artikli 111 kohaselt, kui Esimese Astme Kohus ei ole ilmselgelt pädev hagi läbi vaatama või kui hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu või ilmselgelt õiguslikult põhjendamatu, võib Esimese Astme Kohus ilma menetlust jätkamata lahendada kohtuasja põhjendatud määrusega.
- 26 Esimese Astme Kohus leiab, et käesoleval juhul piisab asja lahendamiseks kohtutoimiku materjalidest ja puudub vajadus menetlust jätkata.

Poolte argumendid

- 27 Komisjon leiab vastuvõetamatuse vastuväites, et hagi on tervikuna vastuvõetamatu, kuna hageja nõuded on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 mõttes aegunud.
- 28 Ta märgib, et kohtupraktika kohaselt on hagi aluseks kahju tekkimine (Euroopa Kohtu 18. juuli 2002. aasta määrus kohtuasjas C-136/01 P: Autosalone Ispra dei

Fratelli Rossi *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-6565, punkt 30). Lisaks katkeb aegumistähtaeg üksnes siis, kui Euroopa Kohtus algatatakse menetlus või kui enne sellist menetlust esitatakse avaldus pädevale ühenduse institutsioonile, viimasel juhul katkeb aegumistähtaeg vaid siis, kui avalduse esitamise järgselt esitatakse hagiavaldus vastavalt olukorrale kas EÜ artiklis 230 või EÜ artiklis 232 sätestatud tähtajal (Euroopa Kohtu 5. aprilli 1973. aasta otsus kohtuasjas 11/72: *Giordano v.* komisjon, EKL 1973, lk 417, punkt 6; *Esimese Astme Kohtu* 18. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-167/94: *Nölle v. nõukogu ja komisjon*, EKL 1995, lk II-2589, punkt 30, ja *Esimese Astme Kohtu* 19. septembri 2001. aasta määrus kohtuasjas T-332/99: *Jestädt v. nõukogu ja komisjon*, EKL 2001, lk II-2561, punkt 47).

29 Jättes arvesse võtmata kulud, mis on tekkinud komisjoni väidetavat õigusvastast tegevust puudutavate tõendite kogumisest, tekkis kahju, mille hüvitamist hageja nõuab hetkel, kui komisjon teatas hagejale ametlikust otsusest lükata tema pakkumus tagasi, see tähendab 7. jaanuaril 1997. Nende kulude osas märgib komisjon siiski, et hageja oli juba 25. märtsi 1997 faksis teatanud, et tal on piisavalt tõendeid, et pidada komisjoni vastutavaks. Komisjon leiab seega, et pärast seda kuupäeva tekkinud kulud ei saa kuuluda hüvitamisele.

30 Kuna käsitletav hagi esitati 8. aprillil 2004, see tähendab rohkem kui kaks aastat pärast viieaastase aegumistähtaja möödumist, siis leiab komisjon, et hagi tuleb jätta vastuvõetamatusse tõttu läbi vaatamata. Lisaks märgib komisjon, et kuigi hageja esitas 21. septembril 1999 kahjunõude komisjoni asjakohasele teenistusele, siis kuna hageja ei esitanud pärast 11. jaanuari 2000. aasta otsust, millega see taotlus jäeti rahuldamata, EÜ artiklis 230 ja EÜ artiklis 232 sätestatud tähtaja jooksul hagi, ei saanud see nõue aegumist katkestada. Sama puudutab hageja teist kahjunõuet, mis esitati 12. novembril 2001 ja mille komisjon jättis rahuldamata 31. jaanuaril 2002.

31 Lõpuks rõhutab komisjon, et hageja oli teadlik talle kohalduvast aegumistähtajast, mis nähtub 12. jaanuaril 1999 ja 10. mail 1999 ombudsmanile saadetud kirjadest.

- 32 Hageja leiab, et hagi on tervikuna vastuvõetav.
- 33 Esiteks väidab hageja, et aegumistähtaeg ei alga enne, kui õigustatud isik on võinud saada teada kahju aluseks olevad asjaolud. Hageja väitel on komisjon jätkuvalt vastanud hageja korduvatele komisjonile esitatud nõuetele, milles hageja soovis saada selgitusi komisjoni otsuse kohta jätta hageja esimeses valikuetaapis kvalifitseerimata, et hagejal ei olnud piisavat kogemust veeuringute valdkonnas, millist kriteeriumi tuli mõista nii, et see sisaldab ka veetöötlemisseadmete planeerimist. Sellest tuleneb, et komisjon eksitas hagejat ja hageja võis alles aastal 2000, kui ta sai lõpuks omal käel enda valdusesse hankemenetluse teise etappi pääsenud pakkumuse, saada teada, et komisjoni otsusega oli teda koheldud ebavõrdselt.
- 34 Euroopa Kohus on muuhulgas sedastanud, et isik, kes annab teisele poolele ekslikku teavet, ei või toetuda enda vastu esitatud hagi aegumisele. Seega ei või aegumise kitsast kohaldamist mõistlikult põhjendada õiguskindluse ja hea õigusemõistmise põhimõtetega (Euroopa Kohtu 1. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-326/96: Levez, EKL 1998, lk I-7835).
- 35 Hageja arvates tuleb *contra non valentem agere non currit praescriptio* (teatud juhtudel on õiguse ja õigluse põhjustel vajalik, et ettekirjutus jäetakse täitmata, sest hageja ei saanud tegelikult oma õigusi kaitsta põhjustel, mis ei olnud tema tahtest sõltuvad) põhimõtet loogikast ja õiglusest lähtudes mõista nii, et aegumine peatus kuni 22. oktoobrini 2001, st päevani, millal ombudsman leidis hageja kaebuse kohta tehtud otsuses, et komisjon näib olevat kohelnud pakkujaid ebavõrdselt. Enne seda kuupäeva ei oleks komisjoni vastu esitatud hagil olnud tõendamatusesse tõttu mingit eduvõimalust, mida kinnitab ka asjaolu, et ombudsman jättis hageja varasemad kaebused rahuldamata.

- 36 Teiseks väidab hageja, et kahju, mille hüvitamist ta nõuab, ei olnud komisjoni poolt tema pakkumuse tagasilükkamise päevaks veel tekkinud. Alles järgnevate aastate jooksul tekkis hagejale jätkuvalt kahju seetõttu, et ta ei olnud saanud kasutada ja suurendada oma pädevust. Samuti kahju, mis tulenes teise teenuste hankelepingu sõlmimisest teise pakkujaga, tekkis alles selle lepingu sõlmimisel, see tähendab 30. novembril 2000. Kulud, mis tekkisid komisjoni vastu tõendite kogumisest ja ombudsmanile kaebuse esitamisest, tekkisid alles aastal 2000.
- 37 Kolmandaks ja viimaseks märgib hageja, et ta esitas 25. märtsil 2002 taotluse tasuta õigusabi saamiseks, et esitada komisjoni vastu kahju hüvitamise hagi. Kuna Esimese Astme Kohus jättis selle taotluse rahuldamata, ei saanud hageja rahalistel põhjustel esitada hagi enne seda kuupäeva, kui ta esitas käsitletava hagiavalduse.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 38 Euroopa Kohtu põhikirja artikkel 46 näeb ette:

„Ühenduste lepinguvälise vastutusega seotud asjade aegumistähtaeg on viis aastat vastutuse aluseks olevast sündmusest. Aegumistähtaeg katkeb, kui Euroopa Kohtus algatatakse menetlus või kui enne sellist menetlust esitab kannatanud pool avalduse asjakohasele ühenduste institutsioonile. Viimasel juhul tuleb menetlus algatada kahe kuu jooksul, nagu on sätestatud EÜ asutamislepingu artiklis 230 ja EURATOM-i asutamislepingu artiklis 146; vajaduse korral kohaldatakse vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 232 teise lõigu või EURATOM-i asutamislepingu artikli 148 teise lõigu sätteid.”

39 Kohtupraktika kohaselt tuleneb EÜ artikli 288 teisest lõigust, et ühenduse lepinguvälise vastutuse kohaldamiseks ning et realiseeruks õigus tekitatud kahju hüvitamisele, peab olema täidetud terve rida tingimusi, nagu institutsioonile etteheidetava käitumise õigusvastasus, tegeliku kahju olemasolu ning institutsiooni käitumise ja tekkinud kahju vahelise põhjusliku seose olemasolu (Euroopa Kohtu 27. jaanuari 1982. aasta otsus liidetud kohtuasjades 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81: Birra Wührer v. nõukogu ja komisjon, EKL 1982, lk 85, punkt 9, ja Esimese Astme Kohtu 4. augusti 1999. aasta määrus kohtuasjas T-106/98: Fratelli Murri v. komisjon, EKL 1999, lk II-2553, punkt 25) ja samuti, et ühenduse vastutust puudutava hagi aegumistähtaeg ei saa hakata kulgema enne, kui on täidetud kõik hüvitamiskohustuse eelduseks olevad tingimused, ja eelkõige mitte enne, kui hüvitamisele kuuluv kahju on kindlaks tehtud (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Birra Wührer v. nõukogu ja komisjon, punktid 9 ja 10).

40 Käesoleval juhul tuleb märkida, et hageja taotleb eriliigiliste kahjude hüvitamist.

41 Põhimõtteliselt palub hageja esiteks hüvitada:

- kahju, mis tekkis seetõttu, et temaga ei sõlmitud esialgset lepingut ja mis vastab netotulule, mis ta oleks sellest lepingust saanud, summas 158 400 eurot (edaspidi „kõnealuse hankelepingu sõlmimata jäämisest tekkinud kahju”);
- kahju, mis tekkis tema maine kahjustamisest veeuuringute eksperdina, töökoormuse vähenemisest ja võimatusest suurendada oma pädevust veeuuringute valdkonnas ja võimatusest omandada pädevust, mis tuleneb

kohustusest arendada end uues valdkonnas, summas vähemalt 60 000 eurot (edaspidi „maine kahjustamisest, töökoormuse vähenemisest, veeuringute valdkonnas oma pädevuse suurendamise võimatusest ja uues valdkonnas pädevuse arendamise võimatusest tekkinud kahju”);

- võimaluse kaotus, et temaga sõlmitaks järgmine leping, mis sõlmiti 30. novembril 2000 äriühinguga Haskoning, 10% väärtuses sellest järgnevast lepingust saadavast netotulust ehk summas 25 500 eurot (edaspidi „järgneva hankelepingu sõlmimata jäämisest tekkinud kahju”).

42 Teise võimalusena palub hageja hüvitada:

- võimaluse kaotus, et temaga sõlmitaks kõnealune hankeleping, võttes arvesse, et esimeses valikuetapis kvalifitseeriti kuus ettevõtjat, siis hüvitise suurus on 1/6 sellest lepingust tulenenud netotulust ehk 26 400 eurot (edaspidi „kõnealuse hankelepingu sõlmimise võimalusest ilmajäämisest tekkinud kahju”);
- kulud, mis on seotud algses hankemenetluses osalemisega, summas 10 000 eurot (edaspidi „hankemenetluses osalemise kulu”);
- kulud, mis on seotud erinevate ombudsmanile esitatud kaebustega ja tõendite kogumisega komisjoni vastu, summas 4 000 eurot (edaspidi „ombudsmani menetluse ja tõendite kogumise kulu”).

Hageja pakkumuse tagasilükkamise hetkel tekkinud kahju

- 43 Tuleb asuda seisukohale, et kõnealuse hankelepingu sõlmimata jäämisest tekkinud kahju, kõnealuse hankelepingu sõlmimise võimalusest ilmajäämisest tekkinud kahju, hankemenetluses osalemise kulud ja maine kahjustamisest, töökoormuse vähenemisest, veeuringute valdkonnas oma pädevuse suurendamise võimatusest ja uues valdkonnas pädevuse arendamise võimatusest tekkinud kahju tekkisid komisjoni poolt hageja pakkumuse tagasilükkamise hetkel. See tagasilükkamine on lisaks Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 mõttes käesoleva vastutust puudutava hagi aluseks olev asjaolu.
- 44 Lisaks tuleb meenutada, et on selge, et tagasilükkamine toimus komisjoni 7. jaanuari 1997. aasta otsusega ja et komisjon esitas hageja nõudel selle otsuse põhjendused oma 13. märtsi 1997. aasta kirjas. Lisaks tuleb märkida, et hageja sai need põhjendused teada hiljemalt 20. märtsil 1997, sest sellel kuupäeval tema poolt komisjonile saadetud kirjas on viidatud komisjoni 13. märtsi 1997. aasta kirjale.
- 45 Eeltoodust tuleneb nende kahjude osas, et kõik hageja kahju hüvitamise õiguse kohaldamise aluseks olevad tingimused olid täidetud hiljemalt 20. märtsil 1997 ja seega möödus viieaastane aegumistähtaeg hiljemalt 20. märtsil 2002.
- 46 Võttes arvesse, et pärast neid nõudeid ei esitatud EÜ artikli 230 või EÜ artikli 232 alusel mingisugust hagiavaldust, ei saa teistsuguse lahenduseni viia asjaolu, et hageja esitas väidetavalt tekkinud kahju hüvitamiseks komisjonile kaks kahjunõuet 20. septembril 1999 ja 12. novembril 2001.

- 47 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 kohaselt katkeb aegumistähtaeg nimelt üksnes siis, kui Euroopa Kohtus algatatakse menetlus või kui enne sellist menetlust esitatakse avaldus asjakohasele ühenduse institutsioonile, viimasel juhul katkeb aegumistähtaeg vaid siis, kui avalduse esitamise järgselt esitatakse hagiavaldus EÜ artiklis 230 või EÜ artiklis 232 sätestatud tähtajal vastavalt olukorrale (eespool punktis 28 viidatud kohtuotsus *Giordano v. Komisjon*, punkt 6; Esimese Astme Kohtu 25. novembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-222/97: *Steffens v. nõukogu ja komisjon*, EKL 1998, lk II-4175, punktid 35 ja 42 ja eespool punktis 28 viidatud määrus *Jestädt v. nõukogu ja komisjon*, punkt 47).
- 48 Kuna hagiavaldus on esitatud 8. aprillil 2004, see tähendab rohkem kui seitse aastat pärast viieaastase aegumistähtaja algust 20. märtsil 1997, siis on käesolev hagiavaldus kõnealuse kahju hüvitamist puudutavas osas aegunud ja seega vastuvõetamatu.
- 49 Ükski hageja argument ei sea seda järeldust kahtluse alla.
- 50 Esiteks leiab hageja, et ta ei võinud saada teada komisjoni väidetavast õigusvastasest menetlusest enne kui 2000. aastal, kui ta sai enda valdusesse kvalifitseeritud teise pakkuja esitatud pakkumuse, millest nähtus, et viimasel ei olnud kogemust veetöötlemiseadmete planeerimise valdkonnas. Täpsustamata hetke, millal ta tegelikult sai selle dokumendi enda valdusesse, leiab hageja, et loogikast ja õiglusest lähtudes tuleks aegumistähtaja alguseks lugeda 22. oktoober 2001, st päev, millal ombudsman tegi oma otsuse selle dokumendi kohta ja komisjonis läbi viidud uurimise põhjal, kuna enne seda kuupäeva ei olnud hagejal mingeid tõendeid, seega ei oleks tema hagil olnud mingit eduvõimalust.

- 51 Tuleb meenutada, et õigusvastane käitumine, mida hageja komisjonile ette heidab ja millest ta sai teada alles hiljem, hõlmab suures osas sellise valikukriteeriumi nagu kogemuse omamine veetöötlemisseadmete planeerimise valdkonnas, kohaldamist, mis ühelt poolt ei sisaldunud hanketeates sätestatud kriteeriumide hulgas ja mida teiselt poolt kohaldati hageja suhtes diskrimineerival viisil.
- 52 Mis puudutab vaidlustatud kriteeriumi kohaldamisest tulenevat õigusvastasust, siis nähtub toimiku materjalidest, et hageja sai komisjoni 13. märtsi 1997. aasta kirjast teada, et tema pakkumus oli lükatud tagasi selle kriteeriumi alusel. Lisaks tuleb sedastada, et oma 20. märtsi 1997. aasta kirjas vaidlustas hageja komisjoni argumendid, väites, et tal on tõsiseltvõetav kogemus veeuringute valdkonnas ning et kogemus veetöötlemisseadmete planeerimise valdkonnas ei olnud valikukriteeriumide hulgas sätestatud. Hageja järeldas, et ta on hankemenetlusest ekslikult kõrvaldatud, leidis, et tegemist on haldusomavoliga ja ähvardas menetlust jätkata, kui ta ei saa vastust enne 10. aprilli 1997. Hageja kordas seda argumenti 20. septembril 1999 komisjoni presidendile esitatud kahjunõudes, teatades, et nõude rahuldamatajätmise korral pöördub ta Esimese Astme Kohtusse.
- 53 Mis puudutab väidet, et vaidlustatud kriteeriumi on kohaldatud diskrimineerivalt, siis leiab hageja, et ta ei olnud sellest asjaolust teadlik kuni 2000. aastani, kui ta sai omal käel enda valdusesse ühe pakkuja, äriühingu EDC, kes oli kvalifitseeritud esimeses etapis, pakkumuse, kuigi kõnealune pakkuja ei täitnud samuti seda kriteeriumi.
- 54 Kuna hageja ei esita selle asjaolu tõendamiseks mingeid tõendeid, tuleb esiteks veelkord märkida, et oma 20. septembri 1999. aasta kirjas ta juba teatas, et Advisory Committee on Procurement and Contracts (hangete ja lepingute nõuandekomitee,

edaspidi „ACPC”) aruandest nähtub, et kõnealust kriteeriumi ei kohaldatud teiste pakkujate suhtes, seega oli komisjon rikkunud nõukogu 18. juuni 1992. aasta direktiivi 92/50/EMÜ, millega kooskõlastatakse riiklike teenuslepingute sõlmimise kord (EÜT L 209, lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 322) artikli 3 lõikes 2 sätestatud diskrimineerimise keelu põhimõtet. Samuti tuleb rõhutada, et ombudsmanile 30. märtsil 1998. aastal saadetud kirjas, milles ta viitab oma 12. jaanuari 1998. aasta kirjale, on hageja juba teatanud, et komisjon oli süüdi pettuses, soosivas käitumises ja haldusomavolis. Seega on ekslik hageja väide, et ta sai alles 2000. aastal teada sellest, et komisjon oli kohaldanud vaidlusalust kriteeriumi diskrimineerival viisil.

55 Igal juhul nähtub käesoleva määruse punktist 52, et hageja teadis alates 1997. aastast tema pakkumuse tagasilükkamise aluseks olnud peamist põhjendust, see tähendab kogemuse puudumist veetöötlemisseadmete planeerimise valdkonnas, millele ta on kogu aeg vastu vaieldnud nii komisjonis kui ombudsmani menetluses, samuti käsitletavas hagiavalduses, kuna see kriteerium ei sisaldunud hanketeates.

56 Seega, isegi kui oletada, et hageja oleks alles 2000. aastal või 22. oktoobril 2001 võinud tegelikult teada saada, et vaidlusalust kriteeriumi oli hageja väidetud viisil kohaldatud diskrimineerivalt, ei ole see asjaolu oma olemuselt selline, et see lükkaks kahju hüvitamise hagi aegumistähtaja alguse edasi sellele päevale.

57 Tuleb meenutada, et aegumise eesmärk on ühildada kahju kandnud isiku õiguste kaitse õiguskindluse põhimõttega. Aegumistähtaja kestus on seega määratletud eelkõige võttes arvesse aega, mida väidetavalt kahju kannatanud pool vajab võimaliku hagi esitamise jaoks asjassepuutuva teabe kogumiseks ja nende asjaolude kontrollimiseks, millele selle hagi toetuseks võib viidata (eespool punktis 28 viidatud määrus Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. komisjon, punkt 28).

- 58 Nii on sedastatud, et väide, mille kohaselt aegumistähtaeg hakkab kulgema alles hetkest, kui kannatanu on asjaoludest täpselt ja üksikasjalikult teada saanud, on ekslik, kuna asjaolude tundmine ei ole nende tingimuste hulgas, mis peavad aegumistähtaja kulgemahakkamiseks täidetud olema (eespool punktis 28 viidatud määrus Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. komisjon, punkt 31).
- 59 Aegumistähtaja alguse lükkumist päevale, millal hageja sai asjast teada, ei saa ka käesolevas asjas kaasa tuua asjaolu, et hageja sai väidetavalt hagi toetavast täiendavast asjaolust teada pärast tema pakkumuse tagasilükkamist komisjoni poolt 13. märtsil ja 10. aprillil 1997 teatatud põhjendustel, kuigi hageja on algusest peale vaidlustanud selle tagasilükkamise peamise põhjenduse, mis on samal ajal ka kahju hüvitamise aluseks.
- 60 Seda kaalutlust kinnitab veelgi enam see, et 2000. aastal, kui hageja väidab olevat saanud enda valdusesse ühe kvalifitseeritud pakkuja pakkumuse, ja veel siis, kui hageja ise leiab, et tal oli piisavalt tõendeid kahju hüvitamise hagi esitamiseks, või siis, kui ombudsman tegi 22. oktoobril 2001. aastal komisjoni kritiseeriva otsuse, ei olnud viieaastane aegumistähtaeg veel möödunud.
- 61 Sellest tuleneb, et erinevalt olukorrast, kus hageja ei saa esitada hagi mõistliku aja jooksul, kuna ta sai vastutuse aluseks olevast sündmusest liiga hilja teada, ei ole käesolevas asjas põhjust lükata aegumistähtaja möödumise kuupäeva hilisemale kuupäevale, kui on selle tähtaja tavapärane möödumise kuupäev (vt selle kohta Euroopa Kohtu 7. novembri 1985. aasta otsus kohtuasjas 145/83: Adams v. komisjon, EKL 1985, lk 3539, punktid 50 ja 51, ja eespool punktis 28 viidatud määrus Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. komisjon, punkt 32).

- 62 Teiseks ei saa nõustuda ka hageja argumendiga, mille kohaselt vastutab komisjon hagi aegumise eest, kuna tema andis hagejale väärteavet, et varjata hankemenetluse väidetavat õigusvastasust.
- 63 On tõsi, et Euroopa Kohus on põhimõtteliselt juba nõukogu 10. veebruari 1975. aasta direktiivi 75/117/EMÜ meeste ja naiste võrdse tasustamise põhimõtte kohaldamisega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta liikmesriikides (EÜT L 45, lk 19; ELT eriväljaanne 05/01, lk 179) kohaldamisel sedastanud, et ühenduse õigusega on vastuolus siseriikliku õiguse kohaldamine, mis ilma erandi tegemise võimaluseta viib selleni, et töötaja kaotab õiguse hagi esitamiseks, milles nõutakse võrdse tasustamise põhimõtte rikkumise tõttu maksmata jäänud töötasu või kahju hüvitamist, kuigi hagi hilinemisega esitamise põhjuseks on asjaolu, et tööandja on andnud asjassepuutuvalle isikule tahtlikult ebaõiget teavet (eespool punktis 34 viidatud kohtuotsus Levez, punkt 34).
- 64 Isegi kui oletada, et Euroopa Kohus kujundas sellega üldise reegli, tuleb asuda seisukohale, et see ei ole käesolevas asjas kohaldatav.
- 65 Kui oletada, et on tõendatud, et komisjon oli käesolevas asjas tahtlikult viinud hageja eksimusse, teatades, et tema pakkumus oli tagasi lükatud peamiselt põhjusel, et tal ei ole kogemust veetöötlemisseadmete planeerimise valdkonnas, siis ei olnud see oma olemuselt selline asjaolu, mis, erinevalt olukorrast eelpool mainitud asjas, takistaks hagejal õigeaegselt hagi esitamist.
- 66 Esiteks nähtub eespool toodud asjaoludest, et hageja oli komisjoni 13. märtsi 1997. aasta põhjendavast vastusest alates teadlik, et tema pakkumus oli lükatud tagasi põhjusel, et ta ei täitnud tingimust, mis puudutas kogemust veetöötlemis-

seadmete planeerimise valdkonnas, ja et ta on kogu aeg vastu vaieldud selle kriteeriumi kohaldamise nõuetekohasusele, millise väite juurde ta on jäänud ka käsitletavas hagiavalduses. Teiseks, isegi kui eeldada, et komisjoni käitumine oleks võinud takistada hagejat saamast komisjonilt täit teavet tema väidetava diskrimineerimise kohta, tuleb sedastada, et hageja viitas ACPC aruandele toetudes sellele väitele juba 20. septembril 1999. aastal komisjonile saadetud kirjas ja et ta ise mõõnab, et ta sai teavet selle asjaolu kohta 2000. aastal, saades enda valdusesse EDC pakkumuse. Kõige hiljem selleks hetkeks oli hageja valduses seega teave, mida tal tema enda väidete kohaselt oli hagi esitamiseks vaja. Seetõttu ei saa asuda seisukohale, et käesolevas asjas käsitletava hagi esitamine hilinemisega oleks üksnes või märkimisväärsel määral tulenenud komisjoni suhtumisest, kuna hagejal oli veel pärast ombudsmani otsuse saamist võimalik esitada hagi tähtaegselt.

- 67 Kolmandaks, vastupidi hageja väidetule, ei ole põhjust asuda seisukohale, et väidetavalt maine kahjustamisest, töökoormuse vähenemisest, veeuuringute valdkonnas oma pädevuse suurendamise võimatusest ja uues valdkonnas pädevuse arendamise võimatusest tekkinud kahju oleks olnud jätkuv. Kuigi väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kohaldub aegumine üksnes aegumist katkestavast sündmusest rohkem kui viis aastat varasema aja suhtes, ilma et see mõjutaks hilisematel ajavahemikel tekkinud õigusi (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 16. aprilli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-20/94: Hartmann v. nõukogu ja komisjon, EKL 1997, lk II-595, punkt 132, ja 7. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-201/94: Kustermann v. nõukogu ja komisjon, EKL 2002, lk II-415, punkt 64), on üksnes erandlikel juhtudel tõendatud, et kõnealune kahju on pidevalt kordunud pärast vastutuse aluseks oleva sündmuse toimumist. Käesoleval juhul ei ole tegemist sellise juhuga, kuna eespool kirjeldatud kahju, oletades, et see on tõendatud, on tekkinud vahetult pakkumuse tagasilükkamisel, kuigi see on ilmnenu kogu ulatuses alles hageja pakkumuse tagasilükkamise järgselt.

- 68 Neljandaks ja viimaseks tuleb sedastada, et hageja argument, et ta ei saanud rahalistel põhjustel esitada komisjoni vastu hagi enne, kui ta esitas käsitletava hagiavalduse, ei saa olla aluseks käesoleva hagi vastuvõetavaks tunnistamiseks.

- 69 Tuleb meenutada, et kodukorra artikli 94 lõike 1 kohaselt võib pool, kes ei suuda kohtukulusid täielikult või osaliselt tasuda, igal ajal taotleda tasuta õigusabi. Hageja varalise seisundi nõrkus ei saa seega olla põhjus, mis õigustaks hagi hilinemisega esitamist.
- 70 Lisaks on põhjust märkida, et hageja oli teadlik sellest menetlusest ja et ta ei ole tõendanud asjaolusid, mis annaksid talle õiguse tasuta õigusabi saamiseks, võttes arvesse, et ta on juba 25. märtsil 2002. aastal esitanud taotluse tasuta õigusabi saamiseks, mille Esimese Astme Kohus jättis 13. detsembri 2002. aasta määrusega rahuldamata.
- 71 Eeltoodust tuleneb, vastavalt eespool punktides 43 ja 48 sedastatule, et hagi on aegunud ja vastuvõetamatu osas, milles taotletakse kahju hüvitamist, mis on tekkinud kõnealuse hankelepingu sõlmimata jäämisest, kõnealuse hankelepingu sõlmimise võimalusest ilmajäämisest, hankemenetluses osalemise kulust ning maine kahjustamisest, töökoormuse vähenemisest, veeuringute valdkonnas oma pädevuse suurendamise võimatusest ja uues valdkonnas pädevuse arendamise võimatusest.

Muu kahju

- 72 Mis puudutab järgneva lepingu sõlmimata jäämisest tekkinud kahju ja ombudsmani menetluse ja tõendite kogumise kulu, siis Esimese Astme Kohus leiab, et esiteks tuleb uurida hageja taotluse põhjendatust (vt selle kohta Euroopa Kohtu 26. veebruaril 2002. aasta otsus kohtuasjas C-23/00 P: nõukogu v. Boehringer, EKL 2002, lk I-1873, punktid 51 ja 52, ja 23. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-233/02: Prantsusmaa v. komisjon, EKL 2004, lk I-2759, punkt 26).

- 73 Esiteks väidab hageja, et tema pakkumuse väidetav õigusvastane tagasilükkamine tekitas talle kahju tulenevalt hankemenetluses osalemise võimaluse kaotusest, seoses järgneva lepinguga, mis sõlmiti 30. novembril 2000. aastal äriühinguga Haskoning (edaspidi „järgnev leping“). Ta väidab, et see leping järgnes 10. augusti 1996. aasta hankemenetluse esemeks olnud lepingule (edaspidi „esimene hankeleping“) ja et ta sattus õigustamatult ebasoodsamasse olukorda võrreldes Haskoning'iga, kellega oli sõlmitud juba esimene hankeleping.
- 74 Teiseks väidab hageja, et samuti on talle tekkinud kahju nende kulude tõttu, mida ta on kandnud komisjoni vastu tõendite kogumisel, eelkõige EDC pakkumuse hankimisel, samuti ombudsmanile kaebuste esitamisel.
- 75 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ühenduse lepinguväline vastutus on seatud sõltuvusse teatud hulga samaaegselt täidetud tingimustest, nimelt ühenduse institutsioonidele etteheidetava käitumise õigusvastasusest, tegeliku ja kindla kahju olemasolust ning samuti asjassepuutuva institutsiooni käitumise ja väidetava kahju vahelise otsese põhjusliku seose olemasolust (vt eelkõige Esimese Astme Kohtu 9. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas T-231/97: New Europe Consulting ja Brown v. komisjon, EKL 1999, lk II-2403, punkt 29). Kui kasvõi üks nendest tingimustest ei ole täidetud, tuleb hagi jätta täies ulatuses läbi vaatamata, ilma et oleks vaja uurida teisi seda vastutust puudutavaid tingimusi (Euroopa Kohtu 15. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-146/91: KYDEP v. nõukogu ja komisjon, EKL 1994, lk I-4199, punkt 81, ja 14. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-104/97 P: Atlanta v. Euroopa Ühendus, EKL 1999, lk I-6983, punkt 65).
- 76 Mis puudutab esiteks järgneva lepingu sõlmimata jäämisest tekkinud kahju, siis tuleb ühelt poolt märkida, et hageja ei ole esitanud mingeid tõendeid 2000. aasta hankemenetluse eseme kohta, mis on väidetavalt järg 10. augusti 1996. aasta

hankemenetlusele, ega nende kahe hankemenetluse vahelisele seosele. Seega ei ole võimalik tuvastada mingit põhjuslikku seost esimeses hankemenetluses hageja esitatud pakkumuse väidetavalt õigusvastase tagasilükkamise ja järgneva lepingu sõlmimata jäämisest hagejale väidetavalt tekkinud kahju vahel.

77 Teiselt poolt saab lepingu sõlmimata jäämisest tekkinud kahju pidada tegelikuks ja kindlaks ikkagi üksnes siis, kui juhul, kui komisjon ei oleks käitunud väidetud ekslikul viisil, ei oleks kahtlust, et esimene leping oleks sõlmitud hagejaga. Siiski tuleb rõhutada, et hankemenetluses, nagu käesoleval juhul, on hankijal hankelepingu sõlmimise otsuse tegemisel oluline kaalutusõigus. Seetõttu ei saanud hageja olla kindel, et esimene leping oleks sõlmitud temaga, isegi kui ta oleks valitud välja osalema hankemenetluse teises etapis (vt selle kohta eespool punktis 75 viidatud kohtuotsus *New Europe Consulting ja Brown v. komisjon*, punkt 51) ja seega ei ole vaja uurida, kas ta vastas hanketeates esitatud kriteeriumidele.

78 Sellest tuleneb, et isegi kui oletada, et hageja kandis kahju, mis tulenes esimese hankelepingu sõlmimise võimalusest ilmajäämisest seetõttu, et ta ei saanud osaleda esimese hankemenetluse teises etapis, millest tekkinud kahjunõue on igal juhul aegunud, siis ei saa üksnes seda võimalusest ilmajäämist lugeda piisavaks, et hagejal tekiks tegelik ja kindel kahju, mis oleks olnud järgneva lepingu sõlmimata jäämise tagajärg, isegi juhul, kui oletada, et sellel hankelepingul on piisav seos esimese hankelepinguga.

79 Mis puudutab tõendite, eelkõige EDC pakkumuse, kogumise kulust tekkinud kahju, siis tuleb märkida, et kohtumenetluses kantud poolte kulusid kui selliseid ei käsitleta menetluskuludest eraldi hüvitatava kahjuna (vt selle kohta Euroopa Kohtu 10. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-334/97: komisjon v. Montorio, EKL 1999, lk I-3387, punkt 54). Lisaks on Esimese Astme Kohus leidnud, et kuigi enne kohtumenetlust

tehakse olulisel määral õigusalast tööd, tuleb meelde tuletada, et kodukorra artiklis 91 nimetatud „menetlusega” peetakse silmas üksnes Esimese Astme Kohtu menetlust, jättes seejuures välja kohtumenetluse eelse menetluse. See tuleneb eelkõige sama kodukorra artiklist 90, milles viidatakse „menetlusele Esimese Astme Kohtus” (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 24. jaanuari 2002. aasta määrus kohtuasjas T-38/95 DEP: Groupe Origny v. komisjon, EKL 2002, lk II-217, punkt 29 ja selles viidatud kohtupraktika). Nii oleks kahju hüvitamise hagi raames sellise kulu hüvitatavaks kahjuks lugemine vastuolus sellega, et kohtumenetlusele eelnevas staadiumis kantud kulu ei ole eespool viidatud kohtupraktika kohaselt peetud hüvitatavaks kuluks.

80 Siit tuleneb, et hagejal puudub kahju hüvitamise hagi raames alus nõuda kahjuhüvitist kulu eest, mis on väidetavalt tekkinud teatud tõendite kogumisel enne käesolevat kohtumenetlust.

81 Isegi kui oletada, et hageja väidab tegelikult, et piisavate tõendite kogumisel kantud kulu on tekkinud komisjoni väidetava õigusvastase tegevusetuse, so Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitusele teate pakkumismenetluse tulemuste kohta saatmata jätmise tõttu direktiivi 92/50 artikli 16, artikli 17 lõike 2 ja järgnevate lõigete kohaselt, tuleb märkida, et hageja ei ole tõendanud, kuidas oleks sellise teate saatmine välistanud kõnealuse kulu tekkimise.

82 Lisaks, nagu juba eespool on sedastatud, puudus hagejal igasugune vajadus saada enda valdusesse EDC pakumust selleks, et esitada vastuvõetavalt Esimese Astme Kohtule kahju hüvitamise hagi.

- 83 Lõpuks, mis puudutab väidetavat ombudsmani menetluse kulu, tuleb meenutada, et asutamislepinguga on ombudsmani institutsiooniga antud Euroopa Liidu kodanikele ühenduse kohtusse pöördumise kõrval oma huvide kaitsmiseks alternatiivne võimalus. Sellise kohtuvälise alternatiivi osas kehtivad eritingimused ning selle eesmärk ei lange ilmtingimata kokku kohtumenetluses taotletava eesmärgiga (Esimese Astme Kohtu 10. aprilli 2002. aasta otsus kohtuasjas T-209/00: Lamberts v. Euroopa ombudsman, EKL 2002, lk II-2203, punkt 65).
- 84 Lisaks tuleneb EÜ artikli 195 lõikest 1 ja Euroopa Parlamendi 9. märtsi 1994. aasta otsuse 94/262/ESTÜ, EÜ, Euratom ombudsmani ülesannete täitmist reguleeriva korra ja üldtingimuste kohta (EÜT L 113, lk 15; ELT eriväljaanne 01/01, lk 283), artikli 2 lõigetest 6 ja 7, et neid kahte võimalust ei saa kasutada samaaegselt. Seega, kuigi ombudsmanile esitatud kaebused ei mõjuta ühenduse kohtusse hagi esitamiseks ette nähtud tähtaegu, peab ombudsman siiski lõpetama oma uurimise ja teatama, et ta ei saa kaebust vastu võtta, kui asjassepuutuv kodanik on samaaegselt esitanud samu asjaolusid käsitleva hagi ühenduse kohtusse. Kodanik peab seega hindama, kumb olemasolevatest võimalustest teenib tema huve paremini (eespool punktis 83 viidatud kohtuotsus Lamberts v. ombudsman, punkt 66).
- 85 Siit tuleneb, et hageja otsus esitada kõnealused kaebused ombudsmanile väljendab tema suveräänset valikut ja et hagejal ei olnud mingit kohustust kasutada seda võimalust, et ta saaks tähtaegselt esitada Esimese Astme Kohtule hagi.
- 86 Järelikult ei ole hageja suutnud tõendada otsese põhjusliku seose olemasolu ombudsmani menetluse väidetava kulu ja kõnealuse õigusvastasuse vahel. Kodaniku vabalt tehtud valikut pöörduda ombudsmani poole ei saa seega pidada ühenduse institutsioonile või organile võimaliku etteheidetava haldusomavoli otseseks ja vajalikuks tagajärjeks.

- 87 Eeltoodust tuleneb, et hageja taotlus järgneva lepingu sõlmimata jäämisest tekkinud kahju ja ombudsmani menetluse ja tõendite kogumise kulu hüvitamiseks tuleb jätta rahuldamata kui ilmselgelt põhjendamatu, ilma et oleks vaja võtta seisukohta selle vastuvõetavuse kohta.
- 88 Seetõttu tuleb jätta hagi täielikult rahuldamata kui osaliselt vastuvõetamatu ja kui osaliselt ilmselgelt põhjendamatu.
- 89 Järelikult ei ole vaja lahendada hageja taotlust, mis puudutab Trouwborsti, Brinkmani ja Södermani tunnistajateks kutsumist. Igal juhul tuleb märkida, et selles taotluses ei ole täpsustatud, milliste asjaoludega seoses ja millistel põhjustel on vaja need tunnistajad ära kuulata ja seega ei vasta see kodukorra artikli 68 lõike 1 teises lõigus ette nähtud tingimustele.

Kohtukulud

- 90 Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

määrab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata kui osaliselt vastuvõetamatu ja kui osaliselt ilmselgelt põhjendamatu.**
- 2. Mõista kohtukulud välja hagejalt.**

14. septembril 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Esimees

M. Jaeger